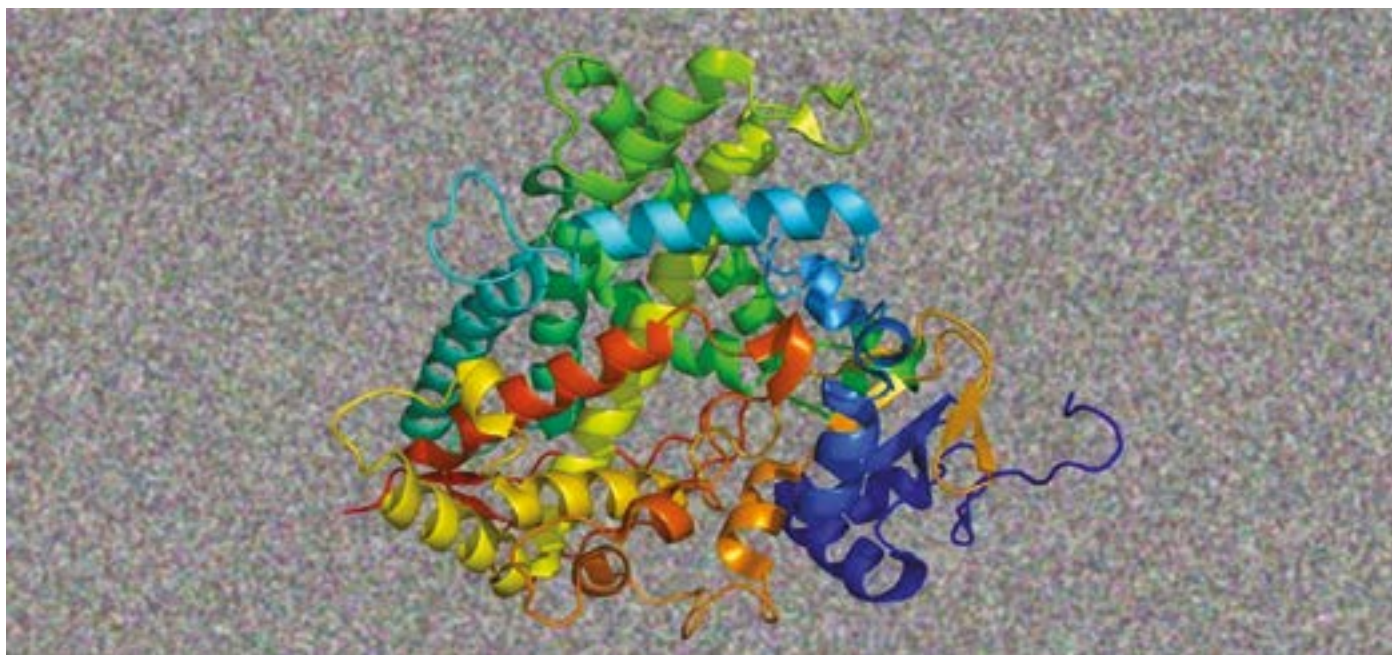

Metabolismus léčiv, interakce látek a genetika – pochopení možných důsledků snižování psychiatrických léků

Většina z nás ví, že pokud se některé léky užijí současně, mají potenciálně nebezpečné chemické interakce s jinými. Je to však pouze jedna z možností, kdy mohou nastat nebezpečné interakce. Jinou méně známou ale obvyklejší situací jsou nebezpečné dopady lékových interakcí na přirozené metabolické zpracování léků v těle. Tato záležitost má několik částí, které je důležité pochopit.

Zprv existují různé přirozeně se vyskytující enzymy, které jsou nesmírně důležité při metabolizaci a postupném vylučování mnoha typů léčiv z lidského těla. Některé specifické enzymy jsou známy jako zvláště důležité pro metabolizaci mnoha psychiatrických léčiv. Nazývají se „substráty“ CYP a dalších enzymů. Nejvýznamnější z nich je skupina enzymů zvaných Cytochrome P-450 (CYP).

Zadruhé je známo, že jsme všichni nějak geneticky predisponováni a máme v našem těle přirozeně různé hladiny těchto metabolizujících enzymů. Ačkoli se velké genetické testování nikdy neuskutečnilo, obecně z menších studií vychází, že významné procento populace lze klasifikovat jako zvláště rychlé, zvláště pomalé nebo „špatné“ metabolizéry určitých typů léků. Nebo se nacházejí někde mezi těmito kategoriemi.

Zatřetí je zároveň známo, že mnoho léků na předpis, rekreační drogy a dokonce i určité potraviny a doplňky zvyšují nebo snižují účinnost některých metabolických enzymů. Tyto látky jsou obvykle označovány jako „inhibitory“ nebo „induktory“ enzymů, jako je CYP. To znamená, že tyto látky mohou buď významně **zvýšit** účinnost a rychlost, s jakými jsou určité léky metabolizovány a vylučovány z těla, nebo mohou účinnost a rychlost výrazně **snižit**. Mnoho antidepresiv je například inhibitory, zatímco cigaretový kouř je induktorem. Některé léky způsobují obojí, inhibují jeden enzym a indukují další.

Dopady toho všeho mohou být velmi významné. Tyto otázky běžní lékaři diskutují s pacienty jen zřídka. A jsou dokonce málo přítomny i v diskuzích ve svépomocné komunitě. A ještě méně v médiích. Zčásti pravděpodobně kvůli složitosti porozumět této velmi široké oblasti biochemických a farmakologických témat. Přesto někteří lidé s obzvláště obtížnými zkušenostmi s vysazováním věří, že tyto problémy mohly sehrát roli. A věda naznačuje, že mohou mít pravdu. U „špatných“ metabolizátorů je mnohem pravděpodobnější, že budou mít četnější a závažnější nepříznivé účinky u léků, které se špatně metabolizují. Není neobvyklé, že „normální“ dávky léků mohou být ve skutečnosti desetkrát silnější nebo desetkrát slabší v závislosti na tom, zda je osoba pomalým nebo rychlým metabolizérem nebo zda užívá nějakou jinou látku, která je v interakci s metabolizací tohoto léku.

Například obvyklá varování lékařů, že při užívání konkrétních léků nemáte jíst grapefruit, mají kořeny v tom, že grapefruity obsahují složky, které mohou různými způsoby ovlivnit metabolizaci léků. A to až do té míry, že v některých případech může požití jediného grapefruitu výrazně ovlivnit účinnost léčiva a zvýšit jeho toxicitu.

Mnoho lidí vysadilo psychiatrická léčiva, aniž vědělo, jaké interakce se v jejich tělech mohou vyskytnout a jak se tyto interakce mohou v průběhu snižování měnit. Jiní lidé považují za užitečné věnovat tomu čas a o těchto záležitostech se informovat.

Zde jsou příklady některých doporučení od lidí z komunity, jež podnikají, aby se více informovali o svých vlastních lécích. Ideálně tak samozřejmě činí v rámci konzultací s kompetentním zdravotníkem a lékárníkem:

- Přečtěte si všechny články uvedené v Kroku 12 Průvodce-Společníka: Interakce, reakce a citlivost.
- Zkontrolujte, pokud je to možné, u všech vašich předepsaných léků a rekreačních drog na příbalových letácích schválených SÚKL jejich vzájemné interakce a varování před nimi. Je to podrobněji popsáno v Kroku 10 Průvodce-Společníka: Informujte se o svém psychiatrickém léku.
- Vyhledávejte online různé typy informací ohledně interakcí léků, i když se tyto informace liší v úplnosti a spolehlivosti.
- Zkoumejte web Státního úřadu pro kontrolu léčiv. Poskytuje seznam léků, které mají na příbalových letácích farmakogenomické informace.
- Zhlédněte informace o interakcích na stránkách společnosti Remedia.
(Web: <http://www.remédia.cz/Clanky/Editorial/Farmakogenetika-ucinek-leku-a-lekove-interakce/6-M-bz.magarticle.aspx>)
- Zvažte možnost nechat si udělat speciální genetický test, abyste zjistili, zda metabolizujete jakékoliv typy léčiv zvláště pomalu nebo zvláště rychle. Mějte na paměti, že samotné výsledky testu je někdy obtížné pochopit bez kompetentní osoby, která je pomůže interpretovat.